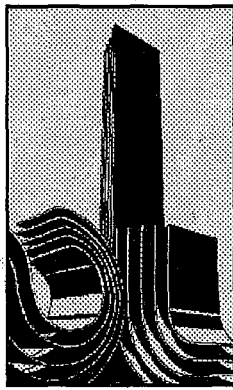

V. ÉVFOLYAM
9. SZÁM
1996.
DECEMBER

VÍZPART

AZ ALSÓ-TISZA-VIDÉKI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG LAPJA

Békesség a Földön a jóakarató embereknek!

Tisztelt munkatársaim, kedves nyugdíjas kollégáink, barátaink, s a VÍZPART minden olvasója! Közeledve az év végéhez, tisztelettel köszöntöm Önöket. Összefoglalót, értékelést még korai lenne adni, az azonban elmondható, nehéz és változatos év végén kívánunk Önöknek boldog, békés Karácsonyt és sikeres Újévet.

Árvízrel kezdődött az év, a Fehér-Körös gátján gátőreink, mérnökeink és a többiek bizonyították, ha kell, helyén a szívük, a rendkívüli körülmények között is képesek helyt állni.

Az év kicsit más volt az előzőnél. Az időjárás finoman figyelmeztetett, szükség van szervezett vízgazdálkodásra.

Ez persze gondokat is okozott, az öntözővíz-szolgáltatásunk az előző évinek felét sem érte el, a belvizek szivattyúzása megdöbbentően szűkös volt.

De a mi munkánk ilyen. A feltételeket a természet alakítja.

Voltak, vannak örömeink, sikereink ...

A vásárhelyi szivattyútelep rekonstrukciója nagyon szép műszaki teljesítmény.

Jó minőségben elkészült a Dongér torkolati szakaszának árvízvédelmi fejlesztése.

Még márciusban felavatták Ópusztaszeren, a skanzenben a tiszai gátórházat. Ezt a létesítményt, ahol elsősorban a gátőrök munkáját ismerheti meg a nagyközönség, több százezer (!) ember tekintette meg – a vendégkönyv szerint nagy sikerrel.

Ugyancsak a Dongér mentén épült az új gátórtelep az egyik legrégebbi, legkorszerűlenebb helyett.

Szeged belvárosában elkészült a tiszai vízminőségvédelmi szelvény műtárgya.

Tovább bővültek a nemzetközi kapcsolataink, újra teljeskörűvé vált a jugoszláv-magyar vízügyi együttműködés.

A román-magyar közeledés szép példája a Képesy József-emléktábla.

Nagyot mozdultunk előre a belvízcsatornák karbantartásában.

A közmunka lehetősége akár hosszú távra megoldhatja ezt a kérdést. A jelentősége sokrétű. Tisztességes – de önhibájukon kívül munkanélkülivé vált – magyarok értelmes munkához jutottak, gát- és csatornaőrök e munkások irányításakor végre azt tették, ami a dolguk és láthatták munkájuk eredményét.

Két új fiatal mérnökkel alapozzuk a jövőt, egyikük a vásárhelyi szakaszon, másikkal az MBSZ-nél tanulja a szakmát.

Év végéhez közeledve munkatársainknak jól elvégzett, egész éves önzetlen munkájáért a korábban sokszor megígért bér is megérkezett.

Szellemi műhelyünkben 1996-ban is fontos és színvonalas tanulmányok készültek és ott voltunk a tudományos élet lényeges rendezvényein is.

Az országban nagyon sok a gond. Bombák robbannak, bérgyilkosok tevékenykednek, kórházak jutnak csődbe, közéleti korrupciós botrányoktól hangos a sajtó.

Szeretném hinni, hogy a vízügy kívül tud ezen maradni, hogy a béke szigete lehet e zürzavaros világban.

Remélem, hogy hitem szerint Isten áldásával, szakmánk szeretetével és egymás megbecsülésével, bizakodva tekinthetünk a közeledő új esztendőre.

Dr. Kováts Gábor

Megélenkülő magyar-román kapcsolatok

Vízügyi szempontból az egyik nevezetes térség Mezőhegyes és környéke, ahol már a múlt században nagyszabású öntözőrendszer, az ún. Arad-csanádi rendszer terveit szövögették, de végülis – a mezőhegyesi cukorgyár vízellátásával összekapcsolva – csak egy kisebb legelőterület öntözését oldották meg. A Maros vizét Aradtól a Szarazéren keresztül Bátoronyáig vezették, innen pedig a mintegy 40 km hosszán megépített élővízcsatornán juttatták Mezőhegyesig. Ez a vízellátó rendszer – kisebb-nagyobb átalakításokkal, bővítésekkel – a mai napig fennáll és üzemel, de az első világháborút lezáró trianoni békeszerződés óta magyar-román közös rendszerként. A vízellátás

A világosi és a lippai hegyek közül kilépő ós-Maros két-három millió évvel ezelőtt rakta le helyenként többszáz méter vastag, homokos-kavicsos hordalékkúpját az egykori pannon beltenger agyagos üledékeire. A hordalékkúp a hegyek lábától hozzávetőleg Telekerendás-Orosháza-Nagylak vonaláig húzódik. A több ágra szakadt folyó sokfelé kanyargott, amíg megállapodott mai helyén. A hordalékkúp felszínét a víz és a szél együttesen munkálta ki, s termékeny földdé alakította ezt a tájat, amit Békés-csanádi löszhátnak is neveznek.

biztonságának növelése és a vízminőségi problémák kiküszöbölése érdekében az 1990-es évek elején megépült az Apátfalya-mezőhegyi öntözőrendszer, mely a Maros hazai vízkészletére támaszkodik, s több emeléssel juttatja el a vizet Mezőhegyesig. Papíron maradt az az

elképzelés, amelyet 1968-ban egy magyar-román közös szakértői csoport dolgozott ki az Arad-csanádi öntözőrendszer műszaki megoldására.

A hordalékkúpon a gyakori vízhiányos állapotok mellett időnként a víz többlete is súlyos problémákat és károkat tud okozni. Hatalmas belvizek öntötték el a vidéket például 1942-ben, 1966-ban és 1970-ben. A belvízi problémákat a közös érdekű belvízrendszerek megfelelő szétválasztásával, illetve átalakításával – a magyar-román vízügyi együttműködés keretében – sikerült megnyugtató módon rendezni.

A Maros hordalékkúpjának felszín alatti vízkészlete rendkívül jó minőségű.

(Folytatás a 4. oldalon)

Képesy-emléktábla Avatás Temesváron

A múlt századi nagy ármentesítő és folyószabályozó mérnökgeneráció jeles tagja, Képesy József neves vízmérnök halálának 120-ik évfordulóján Temesváron, a Temes-Béga Szabályozó Társulat egykori székházának falán (ma vasútigazgatóság) magyar és román nyelvű emléktáblát avattak. Az emléktáblát Temesvári megyei jogú város Pogármesteri Hivatala, a Magyar Hidrológiai Társaság és a Meliorációs Tröszt Temesvári Kirendeltsége helyezte el.

Az avatásra Szegedről dr. Kováts Gábor vízügyi igazgató, Fejér László, a Magyar Vízügyi Közgyűjtemények igazgatója, Török Imre György főmérnök, a MHT Területi Szervezetének elnöke utaztak. Az emléktábla Szegeden készült, az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság anyagi segítségével.

A magyar delegációt Pogány András temesvári egyetemi tanár kalauzolta, ő segédkezett a tolmácsolásnál, ő egyébként a MHT tagja, a szegedi szervezet elnökségébe is beválasztották, és fontos szerepe volt abban, hogy a tábla elhelyezését a város, illetve a temesvári Meliorációs Vállalat is támogassa.

A magyar delegációt dr. Gheorghie Ciuhandu mérnök, Temesvár polgármestere és Dorel Borza mérnök, alpolgármester fogadta. Kö-

zös sajtótájékoztatót tartottak a városházán, ahol helyi és országos média-képviselők szép számmal jelentek meg.

A vízügyi delegációhoz később csatlakozott a dr. Szalay István szegedi polgármester vezette delegáció, ők Románia nemzeti ünnepére érkeztek. Részt vettek az emléktábla-avatáson, oly annyira, hogy az emléktáblát a két polgármester együttesen lepelték le, mindketten rövid köszöntőt mondtak a szép számmal egybegyűlt érdeklődőknek.

Az ünnepségen Képesy Józsefről megemlékező beszédet Török Imre György főmérnök mondott a MHT képviselőjében.

„Nagyon becses könyvet tartok most a kezemben” – kezdte beszédét a szónok – „Képesy József egyik legfontosabb munkáját, a 'Javaslat Bánát közbelső vízhálózatának szabályozásáról' című írását, melyet itt, Temesvárott 1873-ban, a szerző halála előtt három esztendővel adtak ki. Ezen könyvpéldány saját tulajdona volt... Most pedig egy kedves kollégámé, akitől kölcsönkaptam.”

Képesy József 1818-ban született Orosházán. Egyike volt a híres magyar vízmérnök generációnak, a gróf Széchenyi István által elindított és szervezett nagyarányú Tisza-völgyi árvízmentesítési,

folyószabályozási munkálataiban vezető szerepet játszott. Illik tehát róla megemlékezni és pont itt Temesváron, ahol sokáig alkotott és itt is hunyt el, egy hivatalos szolgálati út alkalmával. Itt nyugszik a Gyárvárosi temetőben... 1842-46 között Békés megye tiszteletbeli mérnökeként térképezési, vízrendezési, lecsapolási tervezési munkákkal kezdte pályafutását.

Már fiatal mérnökként kitűnt társai közül azzal a különleges képességgel, hogy amit végzett, azt igen jó stílussal le is írta. Ugyanakkor állandóan képezte magát, saját pénzén is utazott Európában, így igen széles látókörrel rendelkezett és azt igyekezett átadni szaktársainak, publikációiban.

Élénk szakirodalmi tevékenységére felfigyeltek és talán ennek köszönhetően került a nagyszabású tiszai munkálatokat irányító szakembercsapatba... Önmagát specialistának tartotta ezen a szakterületen, hiszen ezirányba képezte magát olasz-, német-, franciaországi, hollandiai és belgiumi tanulmányútjain...

Itt Temesváron talán nem a Fertő-tó, a Rápca, Répce szabályozási, a Duna ártéri rendezési terveiről, hanem a Temes-Béga szabályozásáról kell elsősorban említést tenni.

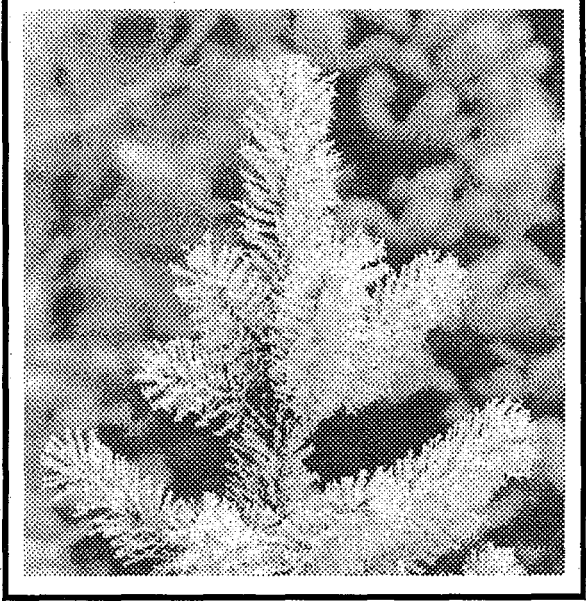

A Temes-Béga völgyi vízszabályozó társulat több mint 2 millió kataszteri holdra terjedő árterének költségvetéssel ellátott mentesítési tervét dolgozta ki, ennek végrehajtásával mintegy 20 vízfolyást zaboláztak meg. A Béga hajózási csatorna átalakításának tervét is ő készítette...

Méltán örvendett közmegebecsülésnek polgártársai körében és a vízépítő szakmában, rá, mint nagy elődünkre mi, a mai szakemberek nagy tisztelettel emlékezünk.”

Az emléktáblát dr. Kováts Gábor vízügyi igazgató, dr. Szalay István és dr. Gheorghie Ciuhandu polgármesterek, s a Meliorációs Vállalat igazgatója, Sima Dumitru koszorúzták meg.

T. I. Gy.

Összefoglaló az 1995-96-os hidrológiai évről

(1995. november 1-1996. október 31.)

Az elmúlt egy évet vizsgálva rögtön szembetűnik, hogy a korábbi száraz évekhez viszonyítva változás következett be térségünk időjárásában: jóval több csapadék hullott, lényegesen alacsonyabb volt a léghőmérséklet és mélyen az átlag alatti lett a napos órák összege.

Megmaradt viszont az időjárás időnként szélsőséges, a rendkívül száraz és rendkívül csapadékos időszakok váltakozásában, valamint nagy hőmérséklet-ingadozásokban megnyilvánuló változékonysága, mely az utóbbi évtizedben egyre inkább jellemzője lett a Kárpát-medence meteorológiai viszonyainak.

Az időjárás kedvezett a felszíni és felszín alatti vízkészletek növekedésének: még a legvízhiányosabb Duna-Tisza közti hátság is érzékelhető volt némi javulás. A meteorológiai és hidrológiai körülmények hatására jelentősen csökkent az aszály erőssége: az 1996-os aszályosság index (PAI) az Ativizig területén csak az enyhe aszály küszöbértéke (5 °C/100 mm) körüli érték lett.

Időjárás

A működési területünkre lehulló csapadék az átlagot 99 mm-rel meghaladva 655

mm lett. Kiemelkedően csapadékos volt a tél és a későnyári-koraőszi időszak, ezen belül is a december, az augusztus és a szeptember hónap, amikor a sokéves érték kétszerese jelentkezett. Számtottevő volt a csapadékhiány márciusban, áprilisban, júniusban és októberben, de a téli félév és a tenyészidőszak csapadékmérlege még így is pozitív maradt.

A téli hónapok (december, január, február) együttes csapadékösszege egyébként a Tisza vízgyűjtőjén 29 %-kal, működési területünkön 57 %-kal haladta meg az átlagot. A csapadék jelentős hányada hó formájában hullott le, így az utóbbi években megszokottnál vastagabb és tartósabb hótakaró alakult ki.

A hó a Dél-Alföldet novemberből április közepéig 60-70 napot borította, legnagyobb, 35 cm körüli vastagságát január végén és februárban elérve. A vízgyűjtő hegyvidéki részén a téli vízállapotokat jól jellemző március 1-i hóvíztartalom 190 %-a volt az utóbbi 30 év átlagának.

A rendkívül kemény és elhúzódó tél a '96-os év első negyedében az átlagosnál lényegesen alacsonyabb hőmérsékleteket produkált (február, március). Hűvös volt a nyár, különösen a jú-

lius, amikor többnyire koranyári jellegű volt az időjárás. Tartós nyári idő csak június első felében alakult ki, jól mutatja ezt az is, hogy az ideai nyár viszonylag kevés, 19 hőségnapjából 8-at ekkor regisztráltak.

Szokatlanul hideg volt szeptemberben is, ilyen alacsony hőmérséklet 50 évenként fordul elő.

Az időjárási elemek közül a napsütéses órák száma tér el legjobban a sokéves értéktől: 12 hónap alatt másfél nyári hónapnak megfelelő hiány gyűlt össze. A havi napfénytartam a szegedi mérőállomáson csak júniusban, Kecskeméten még akkor sem érte el az átlagot.

Vízjárás

A novemberi-decemberi előkészítő, majd a december végi kiváló csapadék hatására a téli időszakban csak ritkán előforduló nagy árvíz vonult le a Tisza vízrendszerében. A legkritikusabb helyzetet produkáló felső-tiszai és körösi árhullámok tehetősebbek az eddigi legmagasabb vízszintek közelében alakultak ki. A felső szakaszokon az év utolsó napjain tetőző ár az Alsó-Tiszán, a Hármas-Körösön és a Maroson is kilépett a mederből,

de ezeken a folyószakaszokon csak közepes árhullámok vonultak át.

Védvonalaink közül egyedül a Hármas-Körösön emelkedett II. fokú készültségi szint fölé a vízszint (Szarvas: 751 cm, december 31.), másfelől a tetőzések az I. foknak megfelelő tartományban (Tisza, Mindszent: 709 cm, január 8., Szeged: 661 cm, január 7., Maros, Makó: 428 cm, január 5.) maradtak.

A téli árvíz után a tavaszi hónapokban már csak kisebb áradások jelentkeztek, júniustól pedig a szokásos nyári kisvízszintek voltak jellemzőek. Ekkor a száraz évek nyári kisvízhozamainál magasabb, de a sokéves nyári átlag értékénél kissé alacsonyabb volt a vízszállítás. Szeptember elejétől folyóink vízszintje ismét emelkedett, de az október végéig több hullámban jelentkező, kisebb árhullámok nem érték el a fokozati szintet.

Folyószakaszainkon az elmúlt télen az átlagosnál 1-2 héttel később (január elején-közepén) jelent meg és a leggyakoribb időpontban (február végén) tűnt el a jég. A jeges napok száma a Tiszán átlagos (48), a Hármas-Körösön attól elmaradó (22) volt. Álló jég a Tiszán 19 napig, a Hármas-Körösön 13 napig volt. Figyelemre mé-

tő, hogy a Maroson csak 4 napig volt jég és egyáltalán nem állt be a folyó. A legnagyobb jégvastagság 10-20 cm körül alakult, a Tiszáról 30-150 cm magas torlódást is jelentettek.

A talaj vízkészletének feltöltődése már elég korán, a novemberi esőzések idején megkezdődött és december végére elérte az 1 m-es mélységet. A téli-koraviaszi kedvező beszívargási feltételeknek köszönhetően a feltett állapot károkozás mentesen a felső fél méterben áprilisig, mélyebben egészen júniusig megmaradt. A nyári kiszáradás a korábbi évekénél mérsékelt volt, a kritikus 30 %-os érték alá csak kevés területen és csak rövid időre csökkent a víztartalom. Szeptemberben a felső fél méter ismét feltöltődött, majd az októberi csökkenést követően egy méter mélységig közel azonos, 60-75 % körüli lett a víztartalom.

A hosszú, csapadékos tél a talajvíztükör emelkedését is magával hozta. Az elmúlt tíz évhez viszonyítva jelentősek voltak a téli és a tavaszi változások, sőt a tavaszi maximumok kissé magasabban és később alakultak ki. A vízszint a nyári időszakban alig csökkent, ősszel pedig emelkedővé vált, így a havi középvízszintek egyre jobban

közelítettek a sokéves átlagokhoz, sőt az elmaradás némelyhol számottevően csökkent. Ezek a pozitív változások azonban az aszályos ciklusban bekövetkezett talajvízszint-süllyedéseken érdemben inkább csak a tisztántúli részen javítottak.

Kilátások

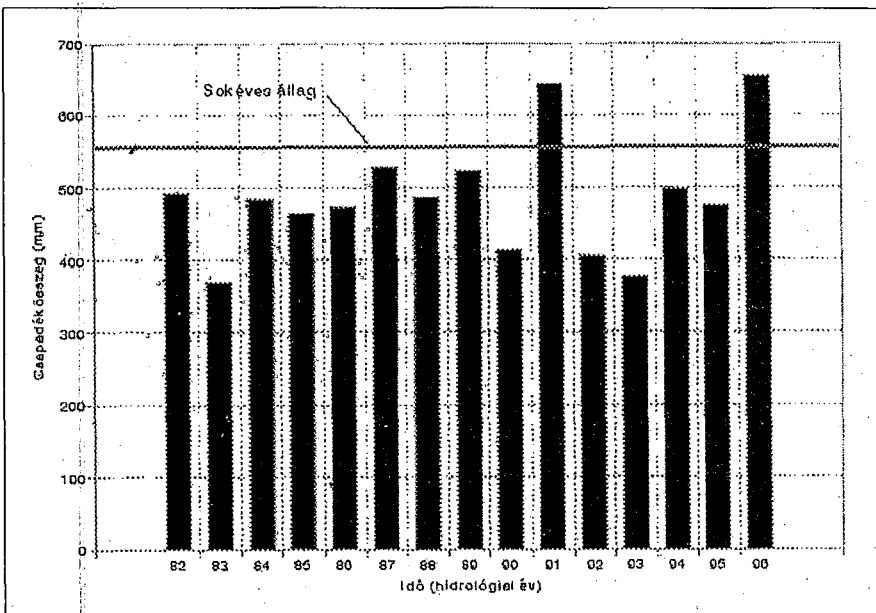
Végezetül nézzük, hogy mi várható az előttünk álló hidrológiai év első felében.

A hosszútávú meteorológiai előrejelzés szerint csapadékhiányra továbbra sem kell számítani: télen átlagos koratavasszal az átlagnál csapadékosabb lesz az idő. A hőmérséklet a tél elején az évszaknak megfelelően valamivel alacsonyabban, később annál valószínűleg magasabban alakul. Az időjárás-előrejelzésből és a vízgyűjtők jelenlegi hidrológiai állapotából kiindulva megállapítható, hogy a következő téli félévben nagy valószínűséggel létrejöhetnek olyan feltételek, melyek kedveznek az árvizek és belvizek kialakulásának.

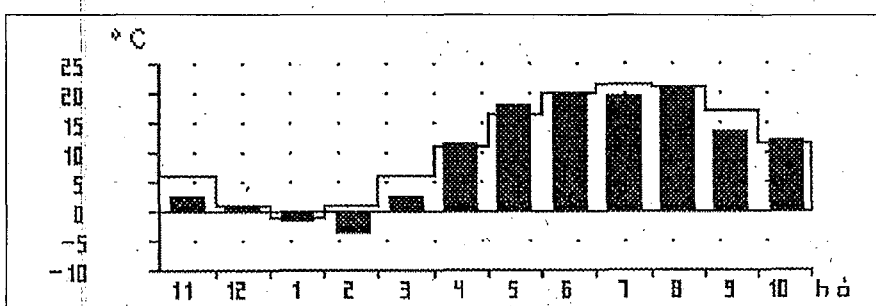
(A hidrológiai összefoglaló táblázatain ezen és a 3. oldalon találhatók.)

Lázár Miklós

Évi csapadékösszegek az Ativizig területén 1982-1996

Havi középhőmérsékletek

Szeged, 1995-1996

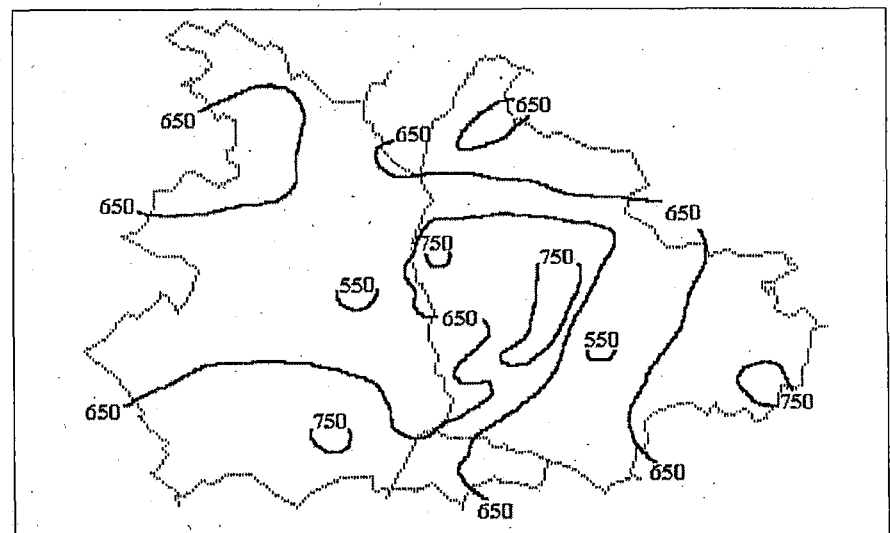
Havi napos órák száma

Évi csapadékösszegek eloszlása az Ativizig területén 1995. november 1-1996. október 31.

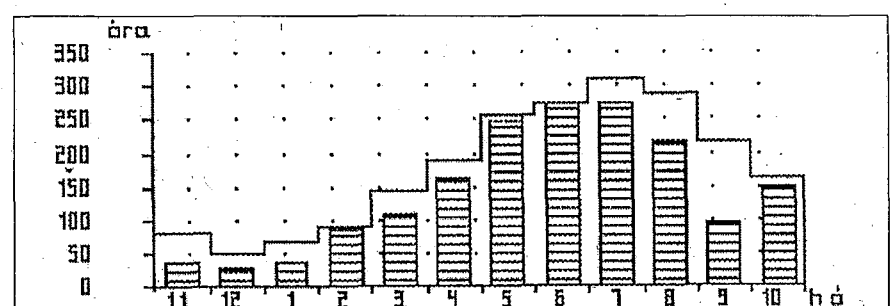
Tárgyévi területi átlag: 655 mm

Sokévi átlag: 556 mm

Mértékegység: mm

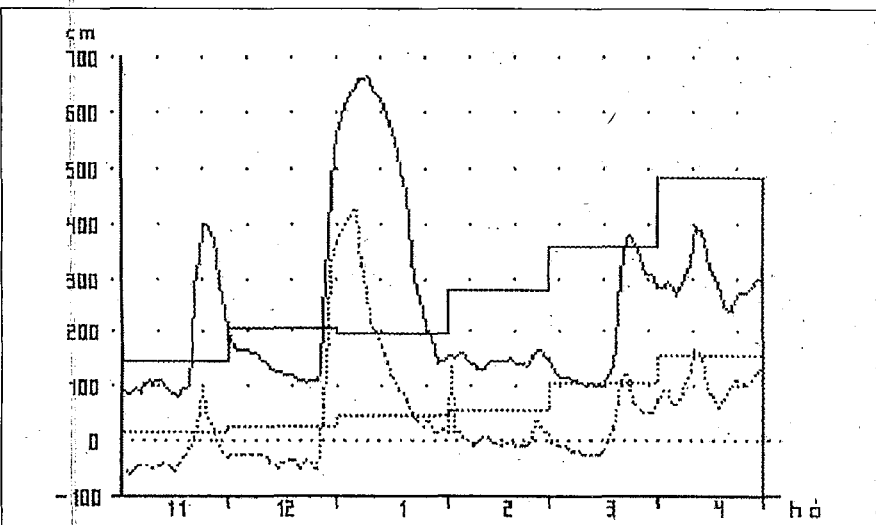
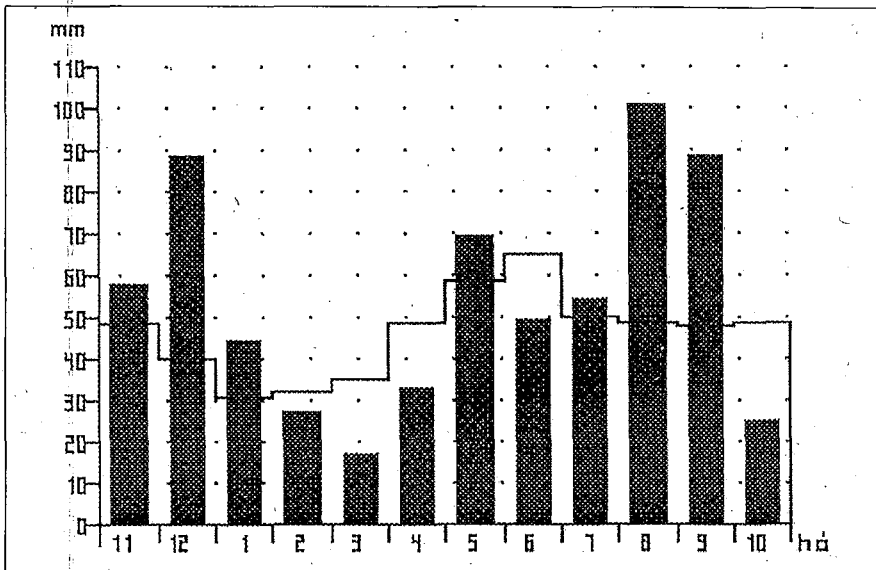

Havi napos órák száma

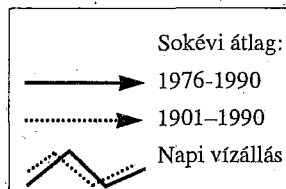
Összefoglaló táblázatok az 1995-1996-os hidrológiai évről

Havi csapadékösszegek alakulása az Ativizig területén, 1995-1996

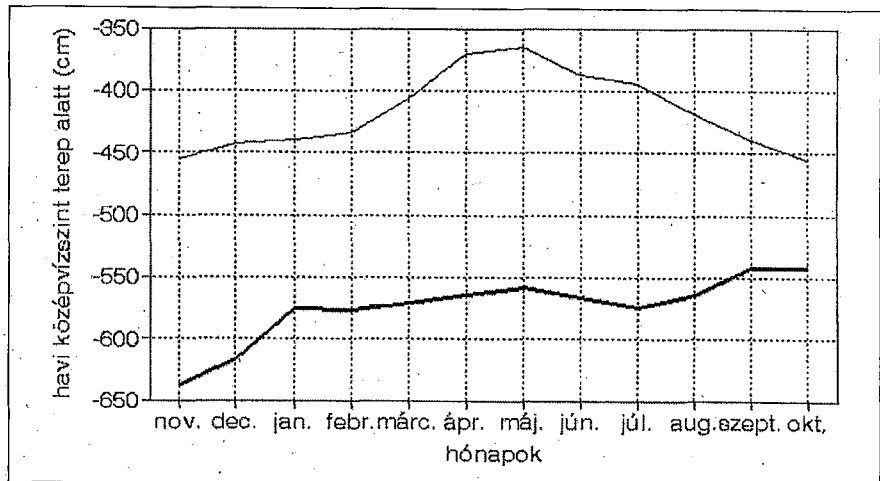

Vízállás idősorok: 1995-1996 (bal- és jobbalsó táblázatok)

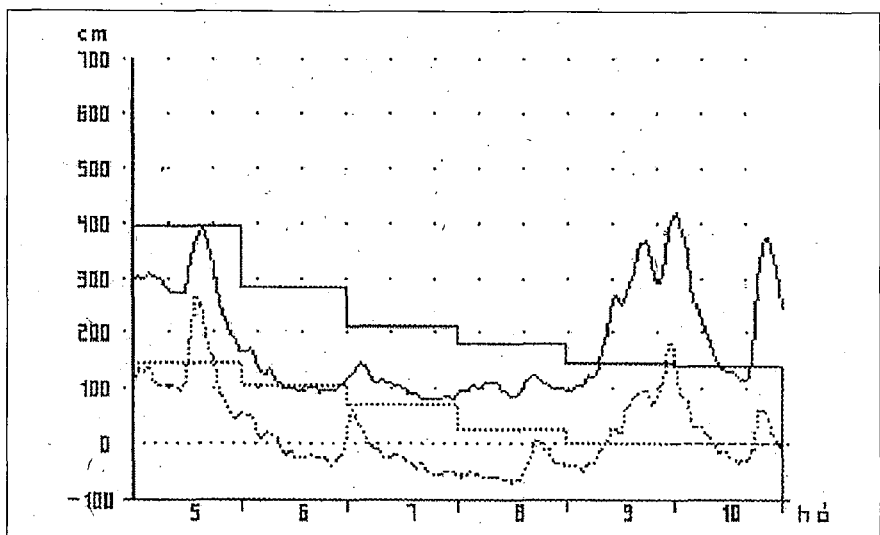
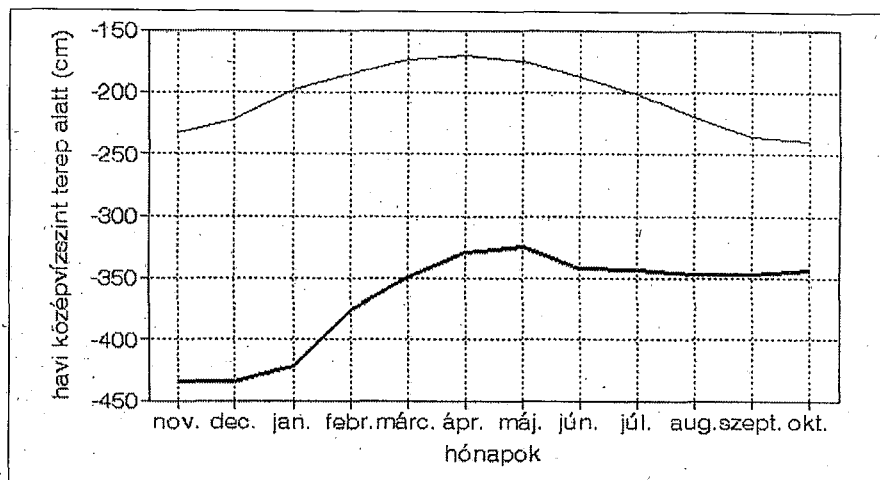
Tisza - Szeged: —
Maros - Makó: - - -

A talajvízszint változása 473 sz. kút - Mezőhegyes

A talajvízszint változása 883 sz. kút - Kiskunfélegyháza

Dr. Berencsi György emlékezete 1913-1986

Tíz éve, 1986. november 20-án hunyt el dr. Berencsi György, a Szentgyörgyi Albert Orvostudományi Egyetem Közegészségtani és Járványtani Intézetének egykori tanszékvezető egyetemi tanára, az egyetemnek több éven át oktatási rektorhelyettese, az Általános Orvostudományi Karnak éveken át dékánja, számos bel- és külföldi tudományos társaság tagja, a Magyar Hidrológiai Társaság Szegedi Területi Szervezetének tevékeny előadója, az 1995-ben 75 éve fennálló Hidrológiai Közöny c. tudományos folyóiratnak egykori szakíró munkatársa. Illő, hogy halálának évfordulóján kegyelettel emlékezzünk rá.

1952-ben lépett a hidrológiai szakírók sorába. Már az első, ilyen jellegű, a Hidrológiai Közönyben megjelent „Az ivóvíz geopatológiai jelentősége” c. tanulmánya is figyelmet keltett. Ebben soravetve az ivóvíz különféle tulajdonságait, a benne oldott alkotórészek emberi szervezetre gyakorolt

hatásait, különösen pedig a nyomokban kimutatható elemek szerepét. Felfigyelt az alföldi lakosság „transz-mineralizálódására”, az ivóvízben foglalt ásványok fogyasztásában történt áthangolódására, amelyet a talajvízből táplálkozó kutak vizének fogyasztásáról az artézi víz fogyasztására való áttérése okozott.

Az 50-es évek elején, amikor még az országos ivóvízellátási program kibontakozása messze állott a megvalósulástól, érzékletes képet festett a magyar Alföld folyóvizektől távoli településeinek ivóvíz-viszonyairól az általa jól ismert Püspökladány lakóinak akkori (1950-beli) helyzetét jellemezve.

„70-80 évvel ezelőtt (vagyis 1870-1880 táján) a község lakói kizárólag a felszíni- és a talajvízből táplálkozó, ásott kutakat használták. A lakosság hordókból gyűjtötte az ivóvízkutakból a vizet. A századforduló Püspökladány vízellátásában gyökeres vál-

tozást hozott. Megindult az artézi és nem-artézi, de 70-80 m mély kutak fúrása.”

Dr. Berencsi György hosszú pályafutása középső és befejező szakaszában megérthette azt az általános fordulatot, amely a 60-as és a 70-es években az ország, így az Alföldünk lakosságának szinte az egészét jó minőségű, vezetékessé ivóvízhez juttatta. Múltán említhetjük őt e fordulatnak nemcsak úttörőjeként, hanem a megvalósítás közreműködőjeként is.

A hidrológiai tudomány sokféleségét és sokféleség egységét mutatta dr. Berencsi György érdeklődésének egy másik fontos köre is: a fürdés járványtana. 1959-ben alapította meg egy Hidrológiai Közönyben megjelent cikkében (Vecsey Zoltán társ-szerzővel közösen), hogy a szikes tavaknak és a falusi kacsászatoknak nemcsak nyáron, hanem télen is lehet járványügyi szerepe. Télen az ezek jegén eleső, korcsolyázó gyerekek ruhájukkal felszedhetik a jég fel-

szántott porát. A ruhára tapadó jég olyan helyzetet alakíthat ki, mintha a gyermek a tó, vagy az úszató vizében megfürdött volna. A tífusz és a paratífusz kórokozói viszont a hideget és a fagyot nagyszerűen képesek kiállni.

Akiknek az 1966 és 1986 közötti két évtizedben a Magyar Hidrológiai Társaság Szegedi Területi Szervezetének előadói szerepét alkalmuk volt látogatni, azok rendszeresen részt vehettek dr. Berencsi György professzornak a saját maga készítette, vetített képeivel kísért úti- és élménybeszámolóin. Ezekről sem hiányzott természetesen a vízügyi-közegészségügyi kérdések korszerű szemléletű ismertetése és a világviszonylatban elért fejlődés bemutatása.

A hidrológusok közössége az orvosok közösségével együtt őrzi dr. Berencsi György professzor emlékét.

Dr. Vágás István

Eszik-e vagy isszák, avagy...

Mi is az a public relations?

Lépten-nyomon tapasztalom, hogy az emberi kapcsolatokban mindig is jelentős szerepet játszó PR-ről az emberek jó része azt sem tudja, eszik-e, vagy isszák. Ha azonban azt kérdezném valakitől, szeretné-e, hogy az embereknek mindig jó benyomást legyen róla, ismerjék, elismerjék és bízzanak benne, vajon kell-e ügyelnie a megjelenésére, beszédére, cselekedeteire stb. ahhoz, hogy bárki valóban jó, vagy jobb képet alkosson róla, és kell-e netán tennie is valamit azért, hogy ezt a kialakult jó véleményt megőrizze (esetleg fokozza), az illető bizonyára igent mondana, ami viszont már azt jelenti, hogy akarva-akaratlanul nagyjából egyetért a PR lényegével.

A 80-as évek végén, a 90-es évek elején a vízügyi szolgálat egészét – valamiféle zöld sötétségből eredően – igen erős támadások érték. Aki csak hallott valamit a vízügyről, de valójában nem ismerte ezt a szigorú rend szerint működő, rendkívül fegyelmezett, munkájában mindig megbízható szervezetet, azt könnyen félre lehetett vezetni, azzal könnyen el lehetett hitetni azokat a rosszindulatú, alaptalan, néha egészen bűna zöltségeket, amik a vízügyi szolgálatot igyekeztek a lehető legsötétebb színekben lefesteni. Főhatóságaink a lakosság hiteles tájékoztatása, a vízügy valódi arculatának megmutatása, a méltatlanul bemocskolt kép letisztítása érdekében első sorban a vízügyi igazgatóságok segítségét kérték. Erre a munkára – PR-összekötőként, mint a minisztériummal ebben a témában közvetlen kapcsolatot tartó személyt – igazgatóm engem jelölt ki.

Megmondom őszintén, jó ideig én sem tudtam, mi fán terem ez a tudomány. A minisztérium és az Országos Vízügyi Főigazgatóság instrukciói alapján ugyan, de mégiscsak valahogy ösztönösen tettük, amit tettünk... Szerencsére ma már úgy néz ki, hogy eddig jól. Talán ezért is kaphattuk azt a lehetőséget, hogy részt vehettünk egy olyan szaktanfolyamon, ahol a valóban élményszámba menő, rendkívül magas színvonalú előadásokat a szakma ma ismert legtekintélyesebb hazai tudorai tartották számunkra.

A Magyar Tudományos Akadémia által kiállított PR-oklevelemet a minap volt szerencsém ünnepélyes keretek között átvenni dr. Varga Miklóstól, az OVF főigazgatójától. Ez ösztökél arra, hogy néhány szót szóljak arról, mi is az a public relations (PR).

A szakirodalomban található definíciók több oldalról közelítenek a témához.

Csak példaképpen néhány PR-meghatározás:
– Dr. Van der Meiden: „A PR = egy szervezet kommunikációjának szervezése.”

– Marinovich: „A vállalat vezetése által koordinált, minden részterületre kiterjedő tájékoztatói tevékenység, amelynek célja, hogy a vállalat termékei iránt bizalmat keltsen, majd tevékenységét értékelve a megszerzett bizalmat fenntartsa, ápolja.”

– PRSA (Amerikai PR-Szövetség): „A PR segít egy szervezetnek és közönségének abban, hogy kölcsönösen alkalmazkodjanak egymáshoz.”

– Magyar PR-Szövetség: „A PR: egyének, szervezetek és környezetük közötti kapcsolat alakításának eszköze. Célja, hogy kétirányú kommunikáció szervezésével kedvező kapcsolatot alakítsanak ki és tartson fenn.”

– Nyárády Gáborné dr. előadásában a PR fogalmáról a következőket hallhattuk: Minden gazdálkodó szervezet eredményes működésének egyik alapfeltétele az alkalmazottakkal való jó kapcsolat kialakítása és ápolása. A közönségkapcsolat megjelölésére az angol public relations szó vált általánosan elfogadottá, ennek rövidítése a PR.

A PR kulcsa a tudatosan szervezett kommunikáció a szervezetek és azok célcsoportjai között. E tevékenység célja a kedvező befogadói környezet biztosítása a vállalat, illetve termékei vagy szolgáltatásai számára. Ez csak a szervezeti kommunikáció minden szinten megvalósuló koordinálásával lehetséges, beleértve az alkalmazottak tájékoztatását, az ügyfelek udvarias kiszolgálását, kulturális rendezvények támogatását, vagy híreértékű információk átadását a sajtó képviselői számára stb.

A PR vezetési funkció is, melynek feladata a szervezet filozófiájának megfogalmazása. A közönséggel való kapcsolattartás sikerének előfeltétele a szervezet egységes, pozitív képet sugárzó arculata.

A PR-t a bizalom stratégiájának is nevezik, mert célja a szervezet iránti, hosszútávú bizalom kialakítása.

A PR egyben gyakorlati lépések sora is, ami körülhatárolja a szervezet külső és belső célcsoportjait, tájékoztató igényeiről, megfogalmazza részükre a megfelelő üzenetet, szakszerűen eljuttatja az információt a címzetthez és elemzi a visszahatást.

A PR szempontjából belső

célközönségnek számítanak a szervezet munkatársai és az ott működő érdekvédelmi szervezetek, a külső kapcsolatokat pedig a funkcionális, gazdasági és pénzügyi szervek, a szakmai szervezetek és kamarai képviselők, valamint a társadalmi szervezetek jelentik.

A PR igyekszik feltárni a rész-közvélemény-csoportok igényeit, figyelembe véve a szegmentálásnál a potenciális, a tudatos, de még passzív, illetve az együttműködésre vagy konfrontálódásra kész, aktív partnereket.

A PR-programok a megismert igények különböző szintű kielégítését célozzák. A szervezet lehetőségeinek megfelelően irányulhatnak a tájékoztatásra, de céljuk lehet a közvélemény támogatásának megnyerése, a vállalati célok megértése és elfogadása eredményeként.

A PR-munka sikere jelentős mértékben függ attól, hogy sikerül-e megszólítani a célcsoportot és megfogalmazni számára a kívánt üzenetet.

A PR igen gazdag eszköztárral rendelkezik, igénybe veszi a személyes, a csoportos és a tömegkommunikáció szóbeli és írásbeli, illetve nyomtatott és audiovizuális eszközeit. Emellett a PR sajátos eszközökkel is rendelkezik, ezek: a sajtó-kapcsolatok, a szponzorálás és a lobbyzás.

Az alkalmazottairól gondoskodó, a partnerei által megbízhatónak tartott és a közügyek iránt is elkötelezett szervezet felkelti a sajtó, a szponzorok és a kormányzati szervek, a hatóságok képviselőinek figyelmét is. Jóindulatú támogatásuk elnyerése nemcsak image-javító hatású, hanem tágabb lehetőségeket is rejt magában.

A jó PR-munkához jó PR-terv kell. A tervezés során – a részletekről most nem szólna – pontosan meg kell határozni a célokat, az üzeneteket, azokat a csoportokat, akiknek az üzenet szól, a módszereket, ahogyan ezeket eljuttathatjuk az érintettekhez, a költségeket és a várható eredményeket.

Az Alsó-Tisza Vidéki Vízügyi Igazgatóságnak (és talán minden igazgatóságnak a maga területén) a környezettel való kapcsolatot illetően általában jó tapasztalatai vannak. Ennek két alapvető oka van. Egyrészt a vízügyi szolgálatot az „átalakulás” előtt a kivülálló is egy szigorú szabályok szerint működő, magabiztos, határozott és rendkívül megbízható „félkatonai” szervezetnek tudta, aminek legkeményebb „fegyvere” a jó felkészültség, a megfelelő technikai

hátter, a rend, a fegyelem, a szolgálatra való bármikori készenlét.

Mindenki tudta, aki folyó mellett él, hogy árvíz bármikor előfordulhat, de azt is mindig tapasztalhatta, hogy a vízügyi szolgálat tisztában van a feladatával, a lakosság minden körülmények között számíthat a segítségére.

Másrészt igazgatóságunk vezetői – saját bőrtükön is érezve a vízügyet igazgató gondokat – a területünkön kialakult jó véleményt mindenképpen meg kívánták és meg kívánják őrizni, a vízkárokat elleni védekező létszám-gépesítő kényszerű csökkentése ellenére is, ezért a PR-munkát első pillanattól rendkívül fontos tevékenységnek tartották és tartják ma is.

Négy megyére kiterjedő működési területtel rendelkező igazgatóságunk PR-munkájának alapelve, célja a társadalom és a vízügy kapcsolatának javítása, a természeti és gazdasági folyamatok közötti összefüggések bemutatása, a társadalmi igények megismerése és lehetőség szerinti kielégítése, a lehetséges megoldások alternatíváinak ismertetése, a vízügyi szolgálat mindenkor valóságos képe, gondolataink, problémáink, eredményeink megmutatása.

Ehhez igyekszünk minden eszközt megragadni, ami célunk elérését segítheti. Jó kapcsolatunk van a régióban működő rádiókkal-televíziókkal-újságokkal, alkalmanként írásainkkal, híreinkkel megjelenünk a helyi lapokban, riportokban szereplünk a rádióban, televízióban, részt veszünk különböző városi rendezvényeken, tájékoztató esteken, aktív részesei vagyunk a Hidrológiai Társaság rendezvényeinek, szakaszmérnökségeink „testközelben” tevékenyen részt vesznek a területükön lévő települések vízgazdálkodási gondjainak megoldásában, a jelentősebb vízügyi eseményekről rendszeresen tájékoztatjuk országgyűlési képviselőinket és a régió vezetőit, lapunkkal – a Vízparttal – pedig megkeresünk mindenkit, akihez vízügyi szolgálatunk kapcsolódhat.

A munkában kezdettől fogva számítottunk minden osztály és minden szakaszmérnökség véleményére és segítségére. A vízügyi PR-munka nem egy-két „beavató” öncélú tevékenység, hanem a legegyszerűbb vízügyi munkától az igazgatóig mindenki feladata, munkánk sikere is mindnyájunk közös, jó hozzáállásától függ.

Benke György
PR-vezető

Megélénkülő román-magyar kapcsolatok

(Folytatás az 1. oldalról)
Ez a készlet Békés megye

legfontosabb ivóvízellátási bázisa.

Innen látják el ivóvízzel – regionális rendszereken keresztül – többek között Orosházát, sőt Szarvast, és szó van Gyoma-Endrőd bekapcsolásáról is. Az értékes felszín alatti készlet védelme érdekében, annak öntözési célú felhasználását korlátozni kell. Az öntözési vízigényeket a Maros, esetleg a Fehér-Körös vízkészletéből lehetne kielégíteni, de ehhez a

meglévő vízpótló rendszerek fejlesztése

szükségeltetik. Nemrégiben több vízpótlási változatot megvizsgáltunk. Ezek közül azok látszanak legkedvezőbbnek, amelyek magyar-román közös rendszer formájában jönnének létre. Egyik megoldás szerint a Romániában lévő Szemlaci öntözőrendszer északi irányban történő kiterjesztése révén lehet újabb vízhozamokat a Szárazérbe juttatni. Egy másik megoldás szerint a Szárazér romániai szakaszának bővítésével a jelenlegi másodpercenkénti 1 m³ helyett akár 3 m³ vízhozamot is lehetne Magyarországi területére vezetni, amelyet azután a meglévő belvízcatorna-hálózat és új öntözőcatornák

révén szét lehetne osztani a területen. A vázolt megoldások a biztatónak ígérkező, magyar-román szakértői konzultációk során alaposabb kidolgozást nyerhetnek. A finanszírozás nehézségeinek áthidalására a PHARE segélyprogramja és különösen annak a határmenti térségekre vonatkozó célprogramjai kínálnak lehetőséget. A folyamatban lévő előkészítő munkákba és tárgyalásokba a magyar és román vízügyi szervezetek mellett a természetvédelmi képviselők is bekapcsolódtak, ugyanis a vízviszonyok javítása e vidék természeti értékeinek a megvédését is elősegíthetné.

A Maros hordalékkúp felszín alatti készletének pontosabb meghatározása és felhasználásának szabályozása céljából közös magyar-román

szakértői tárgyalás

zajlott le nemrégiben Szege-den, amely a nemzetközi vízügyi kapcsolatok történetében úttörő jelentőségű, hiszen az egyezmények értelmében eddig csak a felszíni vizek terén alakult ki együttműködés.

A legújabb romániai politikai változások remélhetőleg kedvezőek lesznek a magyar-román vízügyi kapcsolatok további alakulására, és segítik beérlelni az elmélyültebb, szorosabb együttműködést igénylő kezdeményezéseket.

Dr. Pálfi Imre

A közös bizottság a megyesbodzás regionális vízbázis egyik kútjánál

Minden Kedves Olvasójának szeretetteljes, meghitt Karácsonyt és sikeres, boldog, békés Új Esztendőt kíván a VÍZPART szerkesztő bizottsága

VÍZPART

Az Alsó-Tisza-Vidéki Vízügyi Igazgatóság lapja
Szerkeszti a szerkesztő bizottság,
elnöke és felelős kiadó: dr. Kovács Gábor
Felelős szerkesztő: Pálfi Katalin
Szerkesztő: Benke György
Szerkesztőség: H-6701 Szeged, Pf.: 390, Stefánia 4.
T.: 62312-933 – Fx.: 323-774 – Tx.: 82-239
Nyomás: „NORMA” Nyomdász Kft., H-6800
Hódmezővásárhely, Rárósi út 10., T.: 62341-249

